

WSTĘP

Przeobrażenia współczesnego świata na nowo kreują rolę państwa w procesie zapewniania bezpieczeństwa swoim obywatelom. Może być ono i najczęściej jest kreatorem tych działań, instytucją tworzącą stosowne rozwiązania, przygotowującą społeczeństwo do funkcjonowania w sytuacji zaistnienia określonych zagrożeń. Jednakże nie jest już jedynym podmiotem tej polityki oraz twórcą systemu zapewniającego bezpieczeństwo na swoim terytorium. Utraciło też monopol na określenie zakresu funkcjonalnego tej polityki. Nadal jego istotną częścią jest dążenie do zapewnienia suwerenności politycznej i integralności terytorialnej państwa oraz ochrony obywateli. Równocześnie rolą polityki bezpieczeństwa państwa staje się współkreowanie procesów zapewniających stabilność społeczno-ekonomiczną społeczeństwa oraz poczucie bezpieczeństwa obywatela. Musi więc uwzględniać oczekiwania społeczne odnoszące się do poczucia bezpieczeństwa jako naturalnej potrzeby człowieka oraz tworzonych przez niego grup społecznych. Zapewnienie oczekiwanego przez społeczeństwo poziomu poczucia bezpieczeństwa aparat państwowy realizuje poprzez umiejętne kształtowanie wybranych procesów wewnątrzpaństwowych oraz także tych, występujących w otoczeniu zewnętrznym.

Dynamika przeobrażeń ładu międzynarodowego, która wystąpiła w połowie drugiej dekady XXI wieku spowodowała konieczność redefinicji polityk bezpieczeństwa większości państw europejskich. Proces ten miał miejsce w latach 2015-2017, a w stopniu największym swoją politykę bezpieczeństwa zrewidowała Federacja Rosyjska. Państwo to posiada zarówno klasycznie rozumianą strategię bezpieczeństwa państwa, jak i Strategię bezpieczeństwa ekonomicznego. Dokument ten jest wiodącą strategią państwa, kreującą zarówno procesy rozwojowe w wymiarze lokalnym, regionalnym i ogólnopaoństwowym, jak i kształtującym otoczenie międzynarodowe zgodnie z rosyjskim interesem. Wskazując na ten fakt podkreślić należy, że modyfikacje polityk bezpieczeństwa generalnie zmierzają do nadania im kształtu polistrategicznego, który zakłada prowadzenie działań w celu osiągnięcia żywotnych interesów państwa, także dzięki właściwemu wykorzystaniu posiadanego potencjału siłowego. Zarówno w formule *Soft, Hard*, a nade wszystko *Smart – Power*. Uwarunkowania te powodują, że zasadniczą część rozważań niniejszego numeru poświęciliśmy kwestii kształtowania strategii i polityk bezpieczeństwa państwa oraz formule prowadzonych w ich ramach działań. Wprowadzeniem do tematyki numeru są dwa opracowania autorstwa Jerzego Stańczyka. W pierwszym podejmuje on próbę określenia istoty pojęcia „środowisko bezpieczeństwa państwa”. Natomiast w drugim ocenia układ stosunków międzynarodowych w latach 2017-2018, przyjmując za punkt wyjścia, dla prowadzonych rozważań, czynniki kreujące potęgę państwa. Uwarunkowania kształtujące proces budowy strategii bezpieczeństwa państwa są obecne w opracowaniach Krzysztofa Malinowskiego i Piotra Mickiewicza, natomiast sposób prowadzenia polityki bezpieczeństwa stał się głównym tematem rozważań Krzysztofa Kubiaka, Marka Czajkowskiego, Łukasza Jureńczyka i Mirosława Banasika. Jako swoiste dopełnienie tych rozważań uznać należy teksty ukazujące sposób kształtowania ładu regionalnego w ujęciu historycznym (Jerzy Będziński, Karol Słowi, Damian Winczewski).

Prowadzona przez państwa quasi-unilateralna polityka zmienia także zasady funkcjonowania wspólnoty międzynarodowej. Istotnym obszarem aktywności państw mających aspiracje kształtowania ładu międzynarodowego jest przestrzeń kosmiczna. Przegląd zapisów prawa międzynarodowego, określających sposób ich wykorzystania prezentuje Mateusz Łaski. Katowicki *szczyt klimatyczny* prowokuje natomiast do zastanowienia się nad rolą ONZ w procesie globalnej polityki klimatycznej (Agnieszka Szpak).

Państwo polskie jest jednym z niewielu krajów europejskich, które uznało, że czynniki kreujące zagrożenia jego bezpieczeństwa nie wymuszają rewizji polityki bezpieczeństwa. Od dwóch lat podejmuje jedynie próby przekształcenia systemu bezpieczeństwa, a zwłaszcza koncepcji obrony państwa przed atakiem konwencjonalnym lub działaniami hybrydowymi. Także tok narracji sprawującego władzę establishmentu politycznego to próba narzucenia przekonania iż bezpieczeństwo Rzeczypospolitej jest tożsame z jej zdolnością do obrony przed atakiem militarnym. W opinii redaktora naczelnego jest to podejście błędne, ale kształtuje ono zarówno proces planowania obronnego, jak i sposobu kształcenia w uczelniach wojskowych. Działaniom na rzecz wzmocnienia potencjału polskich uczelni wojskowych poświęcony jest tekst Roberta Kurowskiego. Pośrednio z kwestią tą związane jest opracowanie Kariny Sikory-Wojtarowicz, która poddaje szczegółowej analizie kwalifikacje i kompetencje nauczycieli przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa, jako osób które mają przygotowywać kolejne pokolenia Polaków do działań w sytuacji wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa.

Za ważny, dla badaczy zajmujących się problematyką bezpieczeństwa, tekst Redakcja uznaje opracowanie Tomasza Pawłuszko, który za cel postawił sobie prezentację zawartości światowych i polskich periodyków naukowych z zakresu bezpieczeństwa. To pełne kompendium wiedzy o tym, jakie problemy badawcze podejmują eksperci zajmujący się problematyką bezpieczeństwa oraz w jaki sposób tworzona jest struktura tekstu naukowego obejmująca powyższą tematykę.

Bieżący numer kończy opracowanie autorstwa Magdaleny Janiak, która ukazuje problem funkcjonowania osób z niesprawnością ruchową w polskiej rzeczywistości (przykładem jest miasto Gniezno). Wskazując na działania władz administracyjnych w celu poprawy ich codziennej egzystencji ukazuje ten problem w kontekście bezpieczeństwa społecznego, które jest przecież elementem polityki bezpieczeństwa państwa.

Oddając do rąk Czytelników kolejny numer „Rocznika Bezpieczeństwa Międzynarodowego”, pragnę podziękować zarówno naszym Czytelnikom, jak i Autorom. Tych ostatnich proszę o przestrzeganie wymogów redakcyjnych dostępnych na stronie Wydawnictwa Naukowego Dolnośląskiej Szkoły Wyższej (<http://www.rocznikbezpieczenstwa.dsw.edu.pl/rocznik-bezpieczenstwa-miedzynarodowego/informacje-dla-autorow>). Zapraszam także do dalszej współpracy wszystkich zainteresowanych, również tych, których tekstów nie zamieściliśmy w bieżącym numerze.

Piotr Mickiewicz
Redaktor Naczelny